

2019:[nr]

Interpellation av Clara Lindblom (V) om ekonomiska konsekvenser av nya planeringsförutsättningar för äldreboendeplaneringen

Dnr [KF/KS Kansli skriver in löpnummer här]

Sedan minst tio år tillbaka har staden haft som princip att minst 60 procent av platserna i vård- och omsorgsboende ska ha staden som huvudman, medan resten ska uppföras av privata aktörer. Denna princip har gällt oberoende av politisk majoritet och har syftat till att säkerställa att staden har kostnadskontroll och långsiktig rådgivning över äldreboendeplatserna. Under förra mandatperioden utökades och fördjupades även äldreboendeplaneringen till att omfatta fler boendeformer för äldre, stärka samverkan mellan mark- och äldreboendeplaneringen samt underlätta för privata aktörer att delta i utbyggnaden. Bland annat togs flera initiativ för att ett ökat antal markanvisningar skulle tilldelas privata aktörer som bygger och förvaltar seniorbostäder.

I det nya förslaget till äldreboendeplan framgår dock majoriteten denna etablerade princip och sänker målsättningen om andelen platser med kommunalt huvudmannaskap till 50 procent. Micasa ska enligt den nya planen stå för under 20 procent av de nya vård- och omsorgsplatser som ska byggas i staden framöver. En stor del av bolagets projekt som kvarstår i planen rör nämligen ersättningsplatser för boenden som av olika skäl ska avvecklas, medan flera planerade nyproduktionsprojekt som skulle innebära nya platser med kommunalt huvudmannaskap har strukits. Detta föreslås fast majoriteten så sent som på kommunfullmäktiges sammanträde i april försäkrade att den särskilda aktieutdelningen ur Micasa på 40 miljoner kronor som majoriteten valt att göra trots bolagets låga soliditetsnivå inte skulle påverka bolagets planerade nyproduktion. Nu har vi fått ett kvitto på motsatsen.

Vad som är särskilt anmärkningsvärt är att beslutet om ändrad princip fattats utan en risk- eller konsekvensanalys av vilka effekterna blir på stadens ekonomi på kort och lång sikt. Hyreskonstruktionen hos privata byggaktörer innebär att lokalhyreskostnaderna för stadsdelarna inledningsvis är lägre vid

till exempel tredjepartsinhyrning – men på längre sikt blir den totala hyreskostnaden betydligt högre när en privat aktör bygger. Detta beror på att hyrorna i Micasa sätts efter självkostnad, vilket innebär att hyran är hög när fastigheten precis har uppförts för att senare sjunka för varje år.

Hyreskonstruktionen hos privata aktörer är precis tvärtom. Vidare riskerar intäkterna till stadsdelarna att minska när egenavgifterna påverkas av högre hyror i vård- och omsorgsboenden. Boendekostnaden utgör en betydande del av förbehållsbeloppet och när avgiftsutrymmet för äldreomsorgsinsatserna minskar på grund av hög boendekostnad, minskar samtidigt avgifterna som den enskilde betalar till stadsdelen.

Sammantaget riskerar majoritetens omsvängning att på sikt leda till både ökade lokalhyreskostnader och lägre intäkter för staden. Detta samtidigt som andelen äldre växer kraftigt och stadens äldreomsorgskostnader redan innan denna förändring beräknats öka med 38 procent till 2040 (Sweco (2017)). Staden riskerar också att tappa kontrollen över boendeförsörjningen för äldre när en ökad del av ansvaret för utbyggnaden av platser på vård- och omsorgsboenden överlämnas till den privata marknaden. Om en aktör drar sig ur i ett sent skede eller går i konkurs riskerar vi underskott på vård- och omsorgsboendeplatser i vissa stadsdelar med köer och mänskligt lidande som följd. Majoritetens omsvängning riskerar därmed inte bara att urholka driftsekonomin på sikt, utan också att skapa sårbarhet i äldreboendeplaneringen.

Jag har svårt att se annat än rent ideologiska motiv till denna omsvängning i äldreboendeplaneringen, som varken motiverats i sak eller har kompletteras med en redovisad risk- och konsekvensanalys. Detta föranleder mig att ställa följande frågor till finansborgarrådet:

1. Vilken plan har finansborgarrådet för att finansiera de ökade lokalhyreskostnader och minskade intäkter för staden som den nya principen inom äldreboendeplaneringen riskerar att leda till?
2. Hur rimmar ökad inhyrning för vård- och omsorgsboende hos privata aktörer med möjligheten att behålla kontroll över kostnadsutvecklingen och stadens mål om en långsiktigt hållbar driftsekonomi?

Stockholm den 5 juni 2019

Clara Lindblom (V)